

УДК 378.147

DOI 10.18372/2786-5495.1.15790

Попович Оксана Василівна 

кандидат економічних наук, доцент,
заступник декана факультету економіки та бізнес-адміністрування,
Національний авіаційний університет,
м. Київ, Україна

Філімонова Світлана Володимирівна

студентка 3-го курсу факультету економіки та бізнес-адміністрування,
Національний авіаційний університет,
м. Київ, Україна

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ ЯК ОСНОВА МОДЕРНІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Анотація. У статті розглядається важливість застосування інноваційних технологій у процесі підготовки висококваліфікованих, креативних, високоадаптивних та конкурентоспроможних фахівців. Розвиток сучасного суспільства характеризується інтенсивним впровадженням інноваційних та інформаційно-комунікаційних технологій у різних сферах.

Ключові слова: інноваційні технології, інформаційно-комунікаційні технології, самореалізація та самоорганізація студентів, інновації.

Annotation. In the article considers the importance of using innovative technologies in the process of training highly qualified, creative, highly adaptable and competitive professionals.

Keywords: innovative technologies, information and communication technologies, self-realization and self-organization of students, innovation.

Розвитку сучасного суспільства притаманні швидкі зміни в економіці, політиці та освіті. Особливістю розвитку XXI століття є інтенсивне впровадження інноваційних та інформаційно-комунікаційних технологій в різні галузі, що зумовило безупинне вдосконалення та підвищення ефективності господарської діяльності.

Це зменшує кількість часу, що необхідний для впровадження нових ідей, знань та технологій.

Тому й зростає потреба в удосконаленні підходів та форматів вищої освіти, за яких інноваційні технології стали б невід'ємною складовою педагогічної діяльності викладачів та інструментом посилення мотивації до навчання студентів.

Згідно з Законом України «Про інноваційну діяльність» [1], інновації – це новостворені та вдосконалені конкурентоздатні технології, послуги або продукція, а також організаційно-технічні рішення виробничого, комерційного, адміністративного характеру, що покращують структуру та якість виробництва і соціальної сфери.

Інноваційна діяльність у вищій освіті – це об'єктивний процес, якого вимагає ринок освітніх послуг в умовах глобалізації.

Саме інноваційні технології в освіті допомагають студентам виділяти проблеми, планувати діяльності, визначати цілі, знаходити актуальну інформацію, здійснювати самоаналіз, проводити дослідження, створювати презентації, використовувати отримані знання та навички у практичній діяльності.

Особливості та сутність впровадження інноваційних навчальних технологій в контексті підвищення якості та конкурентоспроможності випускників розкриті в працях таких вітчизняних вчених, як: О. О. Василець [2], О. О. Кіяшко [3], Г. П. Клімова [4], Н. Г. Шарата [5], О. В. Шестопалюк [6] та інші. Необхідність використання сучасних інформаційних технологій у вищій школі чітко окреслена та доведена в роботах О.М. Торубари [7],

Т.Б. Поясок [8]. Спонукальними чинниками впровадження, що представлені основними аспектами застосування інноваційних технологій, можуть бути:

- науково-технічний прогрес;
- інтеграція вітчизняної освіти в світову систему;
- необхідність посилення конкурентоспроможності університетів на ринку освітніх послуг;

- виникнення масового характеру освіти та її неперервність як нова якість;
- зміни в нормативно-правовій сфері країни;

Щодо використання інноваційних технологій основні переваги представлені як:

- підвищення мотивації та інтересу студентів до навчання;
- формування активної життєвої позиції;
- розвиток творчих здібностей та мислення;
- володіння навичками комунікації в сучасному інформаційному суспільстві;
- створення атмосфери самореалізації та саморозвитку;
- активізація пізнавальної діяльності;
- формування розсудливості, самостійності та прагнення до пізнання.

Окрім того можуть виникати і труднощі у використанні інноваційними технологіями.

Наприклад:

- шкідливий вплив комп'ютерної техніки на здоров'я;
- перевантаженість викладачів;
- економічні проблеми, які унеможливають гідну оплату науково-педагогічної діяльності.

Можна вважати, що основною успішного сприйняття матеріалу, триумфальної самореалізації студента, створення атмосфери саморозвитку є використання інноваційних технологій у навчально-виховному процесі.

Інноваційні технології в освітньому просторі допомагають організувати зацікавленість теоретичним матеріалом, а також дозволяють спланувати та провести цікаве і результативне заняття.

Інноваційна освіта є учасником процесу зародження нового всевітнього співтовариства та знаходиться в центрі проблем, пов'язаних з розвитком особистості та її підготовкою до суспільного життя. Вона стає визначальною галуззю, в якій формується «інноваційна людина» (тобто майбутнє інтелектуальне багатство суспільства), яка здатна творчо працювати, бути конкурентоспроможною в умовах сьогодення. Це, в свою чергу, вимагає формування творчого мислення та збільшення обсягу самостійної роботи студентів, надання можливості кожному здобувачу вищої освіти проявити свої знання, таланти і творчий потенціал. А носієм конкретних нововведень виступає викладач-новатор. Він має широке коло можливостей та необмежену сферу діяльності.

Разом із впровадженням у освітньо-виховний процес сучасних навчальних технологій викладачу все більше присвоюється звань консультанта, фасилітатора, наставника, що вимагає окрім ґрунтовної фахової, ще й спеціальної психолого-педагогічної підготовки.

Прагнення викладачів постійно оптимізувати освітній процес зумовило появу нових та вдосконалення раніше використовуваних технологій різних рівнів та різної цілеспрямованості.

Варто зауважити, що в процесі застосування інноваційних та інформаційних технологій потрібно дотримуватись таких основних принципів, а саме:

- сприяння професійного та творчого розвитку (постійне вдосконалення технологій навчання);
- забезпечення інтеграції освіти та науки з виробництвом (слід вивчати потреби сучасного ринку в процесі розробки технологій навчання);
- орієнтування на інновації (стабільне вдосконалення навчальних технологій);
- створення механізму самореалізації та самоорганізації майбутнього спеціаліста).

Застосування на тренінгових заняттях новітніх технологій навчання, як коучинг, менторінг, медіація, модерація, значною мірою сприяють інтелектуальному розвитку, пізнавальній активності, творчій ініціативі та підготовці до майбутньої педагогічної діяльності.

Коучинг означає процес спрямований на досягнення цілей у різних сферах життєдіяльності. В основі коуч-підходу в освіті лежить вміння викладача формувати важливі професійні питання, які змушують давати оригінальні відповіді, розкриваючи інтелектуальний потенціал; стимулюють мислення; привчають до швидкої реакції на критичну ситуацію.

Менторінг (менторство або наставництво) – комплексний, інтерактивний процес між викладачем та здобувачем освіти, який має нижчий рівень знань та досвіду. Наставництво розвинулося у масовий рух у системі професійно-технічної освіти та виробничого навчання, у 1950-х роках. Окрім викладачів, менторами можна вважати майстрів виробничого навчання, які за допомогою передачі власного досвіду та інструктажів формують у здобувачів вищої освіти практичні навички та уміння майбутнього фаху.

Медіація (посередництво) – популярна технологія, що полегшує процес спілкування між сторонами, допомагає глибше зрозуміти їхні інтереси, шукає шляхи вирішення проблем.

В Україні останнім часом все частіше використовується модерація. Це спеціальний вид групової роботи, технологія навчання, яка сприяє оптимізації думок, ідей, поглядів і бачень учасників, пошуку та прийняттю спільного рішення в умовах браку часу та обмеженої інформації. Саме як технологія навчання модерація була розроблена ще у 1960-1970-х роках у Німеччині і використовувалася під час ситуацій, коли потрібно зібрати громадську думку більшості людей, а традиційні методи опитування не спрацьовували. У наш час ефективність модерації пояснюється тим, що вона спрямована на активізацію рефлексивної та аналітичної діяльності студентів, розвиток дослідницьких умінь, розвиток комунікативних здібностей, навичок роботи у групах.

Отже, кожна інноваційна технологія має характерні мотиваційно-стимулюючі чинники.

Задля підвищення ефективності від впровадження інноваційних технологій в навчально-виховний процес необхідно враховувати сучасні досягнення педагогічної теорії та практики, досліджувати сприятливі напрями подальшого розвитку педагогічної науки.

Проблема впровадження інноваційних педагогічних діяльностей потребує ґрунтовного осмислення. Адже інновації постають як результат наукових пошуків, аналізу вивчення та узагальнення продуктивного досвіду. Серед традиційних освітніх технологій слід надавати перевагу саме інноваційним, тому що вони забезпечують високий рівень набуття якісних умінь та навичок студентів і засвоєння знань.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про інноваційну діяльність» від 04. 07. 2002. № 40 – IV. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/go/40-15>.
2. Василець О.О. Особливості введення інноваційних технологій у навчально-виховний процес вищих навчальних закладів [Електронний ресурс] // Науковий вісник Донбасу. 2013. № 1.
3. Кіяшко О.О. Інноваційні педагогічні технології підготовки молодших спеціалістів у вищих навчальних закладах I – II рівнів акредитації: Луган. держ. пед. ун-т ім. Т. Шевченка. Луганськ, 2001. 20 с.
4. Клімова Г.П. Інноваційне суспільство – новий історичний етап цивілізаційного розвитку // Концептуальні засади становлення інноваційного суспільства в Україні: монографія / за ред. Ю. Є. Атаманової, Г. П. Клімової. – Х: Право, 2015. – С. 8-40.
5. Шарата Н.Г. Системний підхід в управлінні інноваційно-педагогічною діяльністю у вищих навчальних закладах [Електронний ресурс] / Н. Г. Шарата // Педагогічна освіта: теорія і практика. – 2013. – Випуск 14. – С. 164-169. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znppo_2013_14_33.

6. Шестопалюк О.В. Модель інноваційного розвитку педагогічної освіти в університеті [Електронний ресурс] / О. В. Шестопалюк, М. Ю. Кадемія // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія : Педагогіка і психологія. – 2012. № 37. С. 7-12. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzvdpu_pp_2012_37_3.

7. Торубара О.М. Застосування новітніх інформаційних технологій в навчальному процесі вищих навчальних закладів / О. М. Торубара. // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Педагогічні науки. – 2013. – Випуск 108.2. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VchdpuP_2013_2_108_20.

8. Поясок Т.Б. Система застосування інформаційних технологій у професійній підготовці майбутніх економістів: монографія / Тамара Борисівна Поясок – Кременчук: ПП Щербатих О.В., 2009. 348 с.